

Koester ons groene thuis

Begroting 2019-2022

Stichting Goois Natuurreservaat

Vastgesteld d.d. 29 maart 2018
Kenmerk 18-9649-1.01.51

Goois
Natuurreservaat

Het Goois Natuurreservaat wordt gesteund
door onder andere de Nationale Postcode Loterij

COLOFON

Uitgave:
Stichting Goois Natuurreservaat
Nieuwe Meentweg 2
1217 DZ Hilversum
Postbus 1001
1200 BA Hilversum
www.gnr.nl

Begroting 2019

INHOUD

1. Inleiding	4	4. Financieel beheer	22
Beleidsaccenten 2019	4	4.1 Recapitulatie staten	22
Door ontwikkeling van de organisatie	4	4.2 Geprognostiseerde balans	23
Samenwerking	4	4.3 Weerstandsvermogen	24
Projectorganisatie/projectenprogramma	4	4.4 BTW compensatie	25
Profilering	4		
Fondsenwerving	4	5. Overige Gegevens	26
Verdienmodellen	5	5.1 Nationale Postcode Loterij	26
Actualisering beheerplan	5	5.2 Overzichtskaarten terreinen	26
2. Financieel beleid	6		
2.1 Financiële uitgangspunten 2019	6		
2.2 Begroting 2019 van baten en lasten	6		
2.3 Meerjarenramingen 2019-2022	7		
2.4 Risicoparagraaf	8		
2.5 Begroting DAEB en niet-DAEB activiteiten	10		
2.6 Ontwikkeling participantenbijdragen	10		
3. Programma's	14		
3.1 Beheer	14		
Algemeen	14		
Beheerplan	14		
Natuurbeheer	14		
Recreatie	14		
Grondverwerving- en verkrijging	15		
Financiën	15		
3.2 Projecten	16		
Projectenprogramma	16		
Financiën	17		
3.3 Profilering en draagvlak	19		
Financiën	19		
3.4 Organisatie en bestuur	20		
Stichting Steun Goois Natuurreservaat	20		
Participantenbijdragen	20		
Rechtspositie	20		
Financiën	21		

1. Inleiding

De voorliggende begroting is de financiële vertaling van het beleidsplan 2019-2022 naar het begrotingsjaar 2019. De programma-indeling van de begroting is ten opzichte van vorig jaar gewijzigd. De huidige indeling is een afspiegeling van de nieuw in te richten organisatiestructuur, die in 2018 zijn beslag krijgt. Deze begroting vormt tezamen met het beleidsplan 2019-2022, het bijbehorende uitvoeringsprogramma, inclusief projectenprogramma één pakket en moet als zodanig gelezen worden.

Beleidsaccenten 2019

Voor het komende begrotingsjaar staan er een aantal speerpunten op het programma die u ook terug kunt vinden in het geactualiseerde beleidsplan. Een korte opsomming:

Doorontwikkeling van de organisatie

Eind 2018 zal de reorganisatie zijn afgerond gekregen en zullen functies zijn aangepast. In 2019 zetten we in op verdere doorontwikkeling van de organisatie door vergroting van kennis en vaardigheden, onder andere door middel van scholing en gerichte trainingen.

Samenwerking

We gaan in 2019 verder met de ontwikkeling van onze organisatie als compacte netwerkorganisatie. Omdat het voor een netwerkorganisatie niet nodig is om alle kennis en kunde zelf in huis te hebben, zullen we waar dit opportuun is gebruik maken van expertise, capaciteit en competenties van andere partners in het veld. Ook in 2019 zoeken we actief de samenwerking met collega terreinbeherende organisaties, overheden, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers.

Projectorganisatie/projectenprogramma

Het projectenbureau wordt verder doorontwikkeld en projectmatig werken wordt in de hele organisatie geïmplementeerd. Omgevingsmanagement zal als belangrijk onderdeel van het projectmatig werken in de projecten worden vormgegeven.

Profilering

De in 2018 ontwikkelde integrale profileringsstrategie 'Koester ons groene thuis' zal verder worden doorgevoerd op alle niveau's van de organisatie zodat in alle contacten met de omgeving op eenduidige wijze wordt gecommuniceerd.

Fondsenwerving

In 2018 hebben we onze fondsenwerving geactualiseerd en ondergebracht in de organisatie. In 2019 gaan wij verder met de uitrol van onze fondsenwervingsstrategie en voeren we bijbehorende activiteiten en campagnes uit. Om (nieuwe) fondsen binnen te halen.

Verdienmodellen

Wij gaan verder met de ontwikkeling van nieuwe en de uitbreiding van reeds bestaande verdienmodellen die passen bij onze doelstelling en profileringsstrategie.

Actualisering beheerplan

In 2019 wordt – naast het uitvoeren van ons reguliere beheer – veel inzet gepleegd voor de actualisatie van ons beheerplan. Dit is een omvangrijk traject waar ook stakeholders bij worden betrokken.

2. Financieel beleid

2.1 Financiële uitgangspunten voor 2019

Indexatie

In de begroting 2019 is rekening gehouden met een loonmutatie van +2,1% en een prijsmutatie van +1,7%. De percentages zijn ontleend aan de laatst bekende Middellange termijnramingen 2018-2021 van de Macro Economische Verkenningen van het Centraal Economisch Planbureau.

De loongevoelige component in de gewijzigde begroting 2018 bedraagt € 1,992 miljoen, hierbij is rekening gehouden met de structurele doorwerking van de de 1e begrotingswij-ziging. De prijsgevoelige component bedraagt netto € 0,800 miljoen.

Uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020

In de begroting zijn de structurele effecten van de maatregelen die voorzien zijn voor 2019 opgenomen, hetgeen een extra budgettair beslag te zien geeft van € 260.000 (3e fase uitvoeringprogramma).

2.2 Begroting van baten en lasten categoriale indeling

Staat van baten en lasten naar kosten- en opbrengstsoorten					
bedragen x 1€					
Lasten:			Baten:		
Personeel			Eigen opbrengsten		
Lonen en salarissen *1	2.443.200		Huren en pachten	284.860	
Overige personeelskosten	101.110		Beheer voor derden	49.390	
Uitzendkrachten *1	110.420		Overige eigen inkomsten	315.890	
		2.654.730			650.140
Bedrijfsvoering			Subsidie en bijdragen derden:		
Huisvesting	61.260		SNL regeling	484.500	
Kantoor en automatisering	162.600		Overige subsidies	4.130	
Afschrijving op vaste activa	142.140		Steunstichting	101.560	
		366.000			590.190
Bestuurs- en algemene organisatie kosten		139.580			
Beheerlasten		1.420.160			
Projecten *1		2.187.890	Projecten		2.444.410
Toevoegingen reserves		69.610	Aanwendungen reserves		45.830
		6.837.970			3.730.570
			Participantenbijdragen structureel		3.107.400
			Participantenbijdragen incidenteel transitie		
Totale lasten:		6.837.970	Totale baten:		6.837.970

2.3 Meerjarenramingen inclusief projectenprogramma 2019-2022

In de meerjarenramingen 2019-2022 is geen rekening gehouden met loon- en prijsstijging, de begroting is opgesteld in constante prijzen. Bij vaststelling van de begroting van de betreffende jaren wordt uitgegaan van de dan laatst bekende gepubliceerde CPB cijfers, zoals die gebruikt worden in de ministeriële circulaire voor de uitkering uit het gemeentefonds voor de betreffende dienstjaren.

In de meerjarenramingen zijn de maatregelen, zoals die zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma, van het Beleidsplan 2017-2020 verwerkt.

Meerjarenramingen 2019-2022					
<i>in €1.000 prijspeil 2019</i>					
Lasten:		2019	2020	2021	2022
Beheer					
<i>structureel</i>	regulier	2.541,0	2.591,0	2.591,0	2.591,0
<i>incidenteel</i>	uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020	95,0			
totaal uitgaven Beheer		2.636,0	2.591,0	2.591,0	2.591,0
Projecten					
<i>structureel</i>	regulier				
<i>projecten</i>	projectenprogramma	2.444,1	971,1	p.m.	p.m.
totaal uitgaven Projecten		2.444,1	971,1	0,0	0,0
Profilering en draagvlak					
<i>structureel</i>	regulier	533,5	558,5	558,5	558,5
<i>incidenteel</i>	uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020	80,0	0,0	0,0	0,0
totaal uitgaven Profilering en draagvlak		613,5	558,5	558,5	558,5
Organisatie					
<i>structureel</i>	regulier	1.144,4	1.144,4	1.144,4	1.144,4
totaal uitgaven Organisatie		1.144,4	1.144,4	1.144,4	1.144,4
Totale lasten		6.838,0	5.265,0	4.293,9	4.293,9

Meerjarenramingen 2019-2022

in €1.000 prijspeil 2019

Baten:		2019	2020	2021	2022
Beheer					
<i>structureel</i>	regulier	961,5	961,5	961,5	961,5
<i>incidenteel</i>	aanwending reserve tbv uitvoeringsprogramma	15,0			
	extra inkomsten	35,0			
totaal baten Beheer		1.011,5	961,5	961,5	961,5
Projecten					
<i>structureel</i>	regulier	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>projecten</i>	projectenprogramma	2.444,1	971,1	0,0	0,0
totaal baten Projecten		2.444,1	971,1	0,0	0,0
Profilering en Draagvlak					
<i>structureel</i>	regulier	149,9	149,9	149,9	149,9
<i>incidenteel</i>	extra inkomsten agv fondsenwerving	125,0	p.m.	p.m.	p.m.
totaal baten Profilering en Draagvlak		274,9	149,9	149,9	149,9
Organisatie					
<i>structureel</i>	participantenbijdragen	3.107,4	3.182,4	3.182,4	3.182,4
totaal baten Organisatie		3.107,4	3.182,4	3.182,4	3.182,4
Totale baten		6.837,9	5.264,9	4.293,8	4.293,8

2.4 Risicoparagraaf 2019

Personeel

De stichting is qua rechtsvorm een particuliere stichting. De rechtspositie van het personeel is gebaseerd op de rechtspositie van de provincie. Dit houdt in dat de stichting in het kader van de sociale zekerheid aangemerkt wordt als een zogenaamde 'eigenrisicodrager' en dat het personeel voor de pensioenvoorziening is ondergebracht bij de APG groep (voorheen ABP).

Het eigen risicodragerschap brengt, zoals het woord al aangeeft, de nodige risico's met zich mee. Bij ontslag of beëindiging van een dienstverband van een personeelslid, ook als gevolg van het van rechtswege ophouden van het dienstverband (aanstelling voor bepaalde tijd), houdt dit in dat de WW-uitkeringslasten ten laste komen van de stichting. In de CAO ingaande 1 juli 2017 is afgesproken

dat afhankelijk van het arbeidsverleden en de leeftijd van de betrokkene deze uitkering maximaal 36 maanden kan duren. Ter afdekking van deze risico's is in 2016 hiervoor een voorziening ingesteld, ultimo 2017 is een bedrag van ruim € 81.500.

De stichting is ook eigen risicodrager voor (langdurig) ziekteverzuim. Uit eerder onderzoek is gebleken dat het niet rendabel is om hiervoor een verzekering af te sluiten. Voor vervanging wegens (langdurige) ziekte is binnen de exploitatie geen bedrag opgenomen. Gelet op de grootte van de organisatie kan dit vooral gevolgen hebben voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Bij een aantal (langdurige) ziektegevallen tegelijk bestaat het risico dat werkzaamheden niet meer uitgevoerd worden en toezicht en handhaving in de terreinen noodgedwongen zullen moeten worden vermindert, dan wel moeten worden uitbesteed. Vanwege het grotere aantal oudere werknemers is er een verhoogde kans op ziekteverzuim.

Projecten

De projectuitvoering kent een aantal risico's, te weten:

1. Voor de eigen bijdragen voor de uitvoering van de projecten is de stichting onder meer afhankelijk van de bijdragen van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. Deze stichting krijgt haar inkomsten uit begunstigersbijdragen, nalatenschappen en een jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Vooral de laatste bijdrage is een substantieel bedrag en wordt door de NPL, mits de opbrengsten dit toelaten weliswaar jaarlijks, maar telkens voor een periode van vijf jaar toegekend. Wanneer de Steunstichting niet meer als beneficiant van de NPL wordt aangemerkt en de participanten geen vervangende financiële middelen beschikbaar stellen, zullen de ambities voor het realiseren van projecten in overeenstemming met de dan beschikbare middelen moeten worden bijgesteld.
2. Veel van deze projecten kennen behalve de eigen bijdrage ook subsidies en bijdragen van derden. De subsidies en bijdragen van derden zijn gebaseerd op vooraf ingediende kostenramingen. Eventuele overschrijdingen bij de uitvoering zijn veelal niet verrekenbaar en komen voor risico en rekening van de stichting. Voor de afdekking van dit risico wordt een bestemmingsreserve bijzondere projecten aangehouden (stand per ultimo 2017 circa. € 82.000).

Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer

Vanaf 2017 ontvangt de stichting in het kader van de Subsidieregeling Natuur en Landschap voor een periode van zes jaar, jaarlijks een bedrag van circa € 485.000. Tijdens de subsidieperiode 2017-2022 zal de stichting verantwoording moeten afleggen over de wijze waarop ze in deze periode het beheer wordt uitgevoerd en hoe dat in relatie staat tot de in de beschikking opgenomen prestatieverplichtingen. Wanneer hieraan onvoldoende voldaan wordt, kan de subsidie-verstrekker een deel van de subsidie terugvorderen.

Onroerend goed

In de stichting is zelf geen adequate kennis aanwezig op het gebied van vastgoed en het onderhoud daarvan. In het uitvoeringsprogramma van het beleidsplan 2017-2020 is hierin voorzien door structurele middelen op te nemen voor het opzetten van een adequaat vastgoed beleid met bijbehorende beheerplan.

Uit een eerdere vastgoedinventarisatie kwam naar voren dat er voor een duurzaam onderhoud

van de in bezit en gebruik zijnde panden jaarlijks een bedrag van tussen de € 100.000 en € 140.000, bovenop het in de begroting geraamde bedrag, benodigd was. In 2018 is aan een extern bureau opdracht gegeven voor het doen van voorstellen omtrent het vastgoedbeleid en afhankelijk van de gemaakte keuzes het opstellen van een bijbehorend beheerplan. In de begroting voor 2019 een jaarlijks extra structureel bedrag van € 135.000 voor onderhoud geraamd. Of dit bedrag ook daadwerkelijk benodigd is en/of voldoende zal zijn, is afhankelijk van het op te stellen beleids- en beheerplan. Voor de periode tot het feitelijk werken volgens het vastgoedbeheerplan, is voor de afdekking van eventuele risico's is in het recente verleden de bestemmingsreserve (onderhoud) gebouwd vastgoed ingesteld. Per ultimo 2017 kent de reserve een stand van ruim € 162.000,-.

BTW Compensatiefonds

De stichting is door de Belastingdienst (BD) aangemerkt als samenwerkingsverband dat met betrekking tot de omzetbelasting de transparantieregeling mag toepassen. Dit houdt in dat de door de Stichting Gooisch Natuurreservaat betaalde omzetbelasting momenteel verrekend wordt door de participanten van het Goois Natuurreservaat. De stichting of de participanten kunnen aan de beschikking van de Inspecteur BD echter geen rechten ontlenen ten aanzien van het duurzaam voortbestaan van deze aanmerking. Hoewel deze onzekerheid niet direct een risico voor de stichting inhoudt, betreft dit wel een mogelijk risico voor de participanten en daarmee toch een indirect risico voor de stichting.

2.5 Begroting van baten en lasten DAEB en Niet-DAEB activiteiten

bedragen in €	DAEB		Niet-DAEB		Totalen	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Beheer	2.240.950	562.220	395.000	449.320	2.635.950	1.011.540
Projecten	2.444.110	2.444.110	0	0	2.444.110	2.444.110
Profilering en Draagvlak	584.700	230.270	28.750	44.650	613.450	274.920
Organisatie	1.144.460	3.107.400	0	0	1.144.460	3.107.400
totalen	6.414.220	6.344.000	423.750	493.970	6.837.970	6.837.970

2.6 Ontwikkeling participantenbijdragen in meerjarig perspectief

Het werk van het Goois Natuurreservaat wordt mogelijk gemaakt door de bijdrage van de participanten in de begroting van de stichting. De participantenbijdrage wordt berekend op grond van de Overeenkomst uit 1992. In de Overeenkomst is een vaste verdeelsleutel voor de participanten opgenomen. De verdeelsleutel is als volgt:

1. Provincie Noord-Holland: 25%
2. Gemeente Amsterdam: 10%
3. Gooise gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren): 65%

De verdeling van de bijdrage over de Gooise gemeenten geschiedt op basis van het inwoneraantal per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar zoals gepubliceerd door het CBS.

Het bestuur heeft besloten, om, bij de eerstvolgende actualisatie van samenwerkingsovereenkomst, de bijdrage voor de rijwielpaden integraal onderdeel te laten uitmaken van de totale participantenbijdrage, hiervoor dient de onderlinge verdeling te worden herzien en een nieuwe verdeelsleutel te worden bepaald. Deze actualisatie van de samenwerkingsovereenkomst is in het voorjaar van 2017 gestart en voorjaar 2018 nog niet afgerond en daarom wordt de verdeling van de bijdragen in deze paragraaf nog op de "klassieke" manier weergegeven.

De tabel met ontwikkeling van de bijdrage in de periode 2008-2019 is al wel op de nieuwe situatie geënt.

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling weergegeven van de participantenbijdrage (inclusief rijwielpaden) voor de periode 2008 - 2019.

Participantenbijdragen inclusief rijwielpadenbijdrage

	Jaar	Uitgangspunt	loon/prijs stijging	bijdrage beheer	aanpassing	bijdrage totaal
	2008	1.777.706	53.551	1.831.257		1.831.257
	2009	1.831.257	19.340	1.850.597		1.850.597
	2010	1.850.597	33.445	1.884.042		1.884.042
	2011	1.884.042	26.322	1.910.364		1.910.364
	2012	1.910.364	41.791	1.952.155	194.955-	1.757.200
	2013	1.952.150	45.470	1.997.620	121.500-	1.876.120
	2014	1.873.170	36.190	1.909.360	66.710-	1.842.650
	2015	1.909.360	-	1.909.360	249.885	2.159.245
	2016	1.909.360	34.350	1.943.710	205.017	2.148.727
	2017	1.943.710	32.160	1.975.870	420.000	2.395.870
	begroting 2018	2.395.870	51.100	2.446.970	345.000	2.791.970
	begroting 2019	2.791.970	55.430	2.847.400	260.000	3.107.400

De berekende participantenbijdrage voor het reguliere beheer 2019 (exclusief rijwielpaden ad € 137.700) wordt op grond van de overeenkomst als volgt verdeeld:

Bijdragen participanten 2019		Bijdrage
Gooise gemeenten	(65%)	1.930.300
Gemeente Amsterdam	(10%)	296.970
Provincie Noord-Holland	(25%)	742.430
Bijdragen participanten		2.969.700

Bijdragen Gooise gemeenten (Bedragen in €)	Inwoners per 01-01-18 *1	Bijdrage
Gemeente Blaricum	10.798	99.160
Gemeente Gooise Meren	57.350	526.650
Gemeente Hilversum	89.552	822.380
Gemeente Huizen	41.364	379.850
Gemeente Laren	11.136	102.260
Bijdragen Gooise gemeenten	210.200	1.930.300

*1 voorlopige CBS cijfers gepubliceerd per 1-03-2018

Beheer rijwielpaden

Met ingang van 2006 is het beheer van de rijwielpaden van de Rijwielpadenvereniging ondergebracht bij het Goois Natuurreservaat. De financiële bijdragen voor dit beheer zijn met ingang van 2006 rechtstreeks beschikbaar gesteld aan het Goois Natuurreservaat.

In afwachting van de actualisatie van de samenwerkingsovereenkomst wordt hieronder de verdeling van de bijdrage nog op de "klassieke manier weergegeven". Binnen het fietspadennetwerk dat overgenomen is van de Rijwielpadenvereniging liggen ook een aantal fietspaden in de provincie Utrecht (in Baarn 15,2 km en in Soest 3,4 km). Uit een oogpunt van continuïteit, efficiëntie en effectiviteit worden deze blijvend beheerd door de stichting. Hiervoor dragen de gemeenten Baarn en Soest bij aan het beheer.

Bijdrage beheer rijwielpaden 2019

(bedragen in €) 2019	Verdeling	Bijdrage 2019	Correctie	Verdeling Correctie	Bijdrage gewijzigd
Provincie Noord-Holland	40,9%	56.320		2.860	59.180
Gemeente Blaricum	5,8%	7.990		410	8.400
Gemeente Gooise Meren	12,0%	16.520		840	17.360
Gemeente Hilversum	24,6%	33.870	7.000-	1.720	28.590
Gemeente Huizen	11,5%	15.840		810	16.650
Gemeente Laren	5,2%	7.160		360	7.520
	100%	137.700	7.000-	7.000	137.700

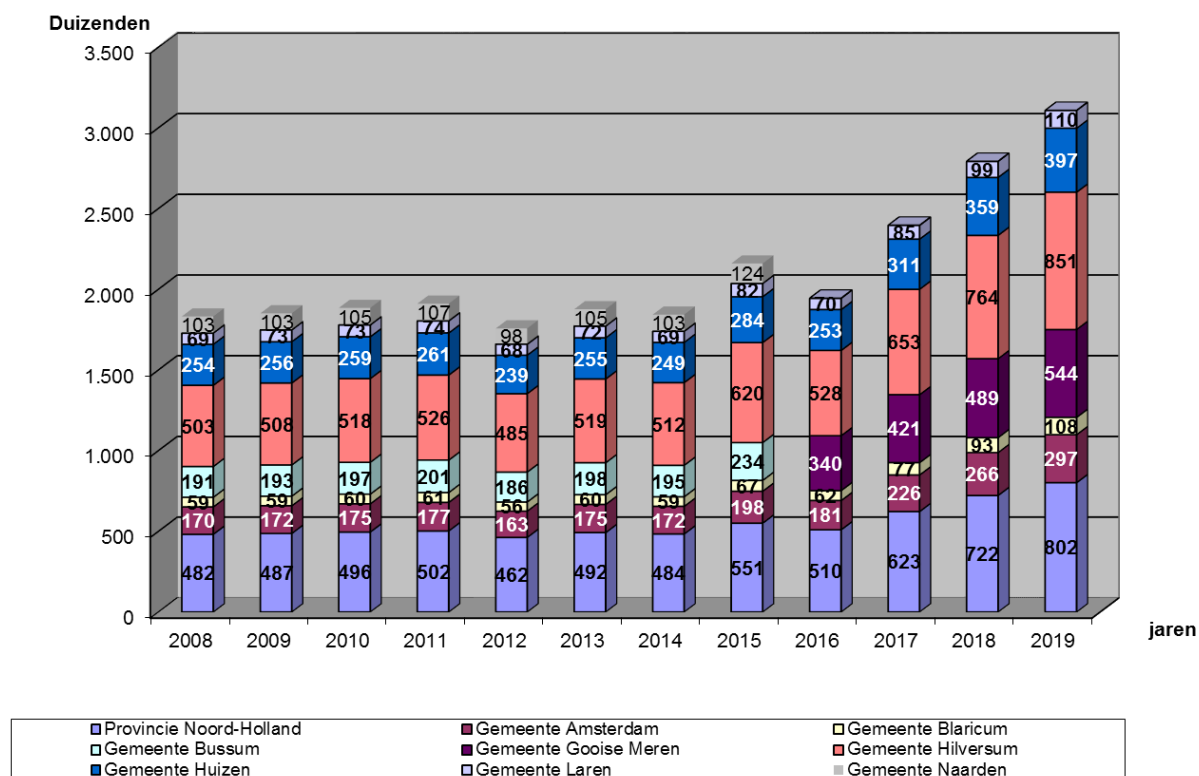
De correctie ten gunst van de bijdragen van de Gemeente Hilversum heeft betrekking op een in 1992 door de Gemeente Hilversum betaalde afkoopsom voor het beheer van een aantal Hilversumse fietspaden. De correctie ad. € 7.000 wordt evenredig verdeeld over de Provincie Noord-Holland en de Gooise Gemeenten.

Totale structurele participantenbijdrage 2019

De partipantenbijdrage voor 2019, inclusief de bijdragen voor het beheer van de rijwielpaden wordt als volgt:

in €	Bijdrage regulier beheer	Beheer rijwiel- paden	Totale bijdrage 2019	bijdrage 2018	Mutatie t.o.v. 2018
Provincie Noord-Holland	742.430	59.180	801.610	722.380	79.230
Gemeente Amsterdam	296.970	0	296.970	265.660	31.310
Gemeente Blaricum	99.160	8.400	107.560	92.670	14.890
Gemeente Gooise Meren	526.650	17.360	544.010	488.820	55.190
Gemeente Hilversum	822.380	28.590	850.970	764.230	86.740
Gemeente Huizen	379.850	16.650	396.500	358.990	37.510
Gemeente Laren	102.260	7.520	109.780	99.220	10.560
totalen	2.969.700	137.700	3.107.400	2.791.970	315.430

Participantenbijdragen 2008-2019
x € 1.000

3. Programma's/hoofdstukken

Hieronder vindt u de programma-indeling zoals die de afgelopen jaren is gehanteerd. Het komende begrotingsjaar moet nog een keuze gemaakt worden met welke indeling voor de toekomstige begrotingen we gaan werken.

3.1 Beheer

Algemeen

De stichting komt in aanmerking voor provinciale natuurbeheersubsidie in het kader van het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL). In het najaar van 2016 is een nieuwe aanvraag voor de periode 2017-2022 ingediend. Deze is gehonoreerd. Er is een beschikking afgegeven voor een totaalbedrag van € 2,9 miljoen d.w.z. ruim € 484.000 per jaar voor natuurbeheer, recreatieve openstelling en monitoring.

Beheerplan

Voor het beheer van de natuurterreinen is een beheerplan noodzakelijk. De looptijd van het beheerplan is tot en met 2019. Het bestaat uit een beheervisie en een beheerplan voor minimaal 10 jaar. In dit jaar wordt een nieuwe beheervisie en beheerplan vastgesteld gebaseerd op het vastgestelde beleidsplan 'Koester ons groene thuis'. Een heroriëntatie op het akkerbeheer, een evaluatie van de begrazing, een uitvoeringsprogramma voor het bosbeheer en het heidebeheer alsmede een onderzoek naar de waarden van natuur, landschap, recreatie en erfgoed vormen hiervoor de basis. Ook het recreatiebeleid voor wat betreft parkeervoorzieningen, ruiters, mountainbikes en de hondenaanlijnregeling is tegen het licht gehouden.

Natuurbeheer

Het beheer van de bossen, heidevelden, graslanden, akkers (engen) e.d. vindt plaats volgens de uitgangspunten en voorwaarden van de subsidiebeschikking SNL. Dit betekent een beheer gericht op instandhouding van het natuurstype en (zo mogelijk verhoging van) de natuurkwaliteit.

Recreatie

De natuurterreinen van de stichting zijn grotendeels voor het publiek opengesteld. Vele honderdduizenden bezoekers wandelen, fietsen, rijden paard, laten de hond uit en sporten in het Goois Natuurreservaat. Ook zijn er vele wandeltochten en sportevenementen. Er zijn toegankelijkheidsbepalingen van kracht om de recreatie in goede banen te leiden. Het recreatiebeheer richt zich op instandhouding van de recreatieve mogelijkheden. Om meer inzicht te krijgen en te houden in het recreatiegebruik van de terreinen is een recreatie onderzoek (kwalitatief) en recreatiemonitoring (tellingen) gestart.

Veiligheid

Veiligheid voor mens en dier is een belangrijk speerpunt in ons beheer. Wij zetten in op het in stand houden van duidelijke en veilige routestructuren. Als er onveilige situaties in onze terreinen worden signaleerd, ondernemen wij actie.

Grondverwerving en -verkrijging

In potentie zijn alle terreinen in het Gooi met natuurschoon (met waarden van natuur, landschap of cultuurhistorie) voor de stichting aankoopwaardig. Steeds wordt per terrein afgewogen of verwerving wenselijk en mogelijk is. Verwerving vindt bij voorkeur plaats tegen een symbolische koopsom en zo nodig met giften of bijdragen van fondsen. Dit gebeurt op basis van het in 2017 vastgestelde strategische grondverwervingsbeleid.

Financiën

Beheer

	realisatie	begroting	
	2017	gew.2018	2019
Totale lasten regulier	1.685.747	2.228.590	2.495.490
Totale baten regulier	1.046.706	937.340	930.710
Saldo regulier	-639.041	-1.291.250	-1.564.780
Totale lasten incidenteel		430.000	95.000
Totale baten incidenteel		0	35.000
Saldo incidenteel	0	-430.000	-60.000
Totale saldo voor reserve mutaties	-639.041	-1.721.250	-1.624.780
<i>reserve mutaties</i>			
dotaties reserves	164.530	45.120	45.460
onttrekking reserves	38.739	297.530	45.830
Nadelig saldo na reserve mutatie	-764.832	-1.468.840	-1.624.410

specificatie deelprogramma's

	begroting 2019		
	lasten	baten	saldo
Beheer en onderhoud	1.772.970	741.380	-1.031.590
Toezicht en voorlichting	214.190	0	-214.190
Behouden en beschermen natuur	254.180	25.000	-229.180
Gebiedsexploitaties	349.150	199.330	-149.820
	2.590.490	965.710	-1.624.780
<i>reserve mutaties:</i>			
Beheer en onderhoud	45.460	45.830	370
Toezicht en voorlichting	0	0	0
Behouden en beschermen natuur	0	0	0
Gebiedsexploitaties	0	0	0
Totaal	2.635.950	1.011.540	-1.624.410

Toelichting incidentele lasten en baten 2019:

	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>saldo</i>
<i>Incidenteel uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020:</i>			
- evaluatie en doorontwikkeling begrazingsbeheer	15.000	15.000	0
- formatie verdienmodellen is incidenteel opgenomen	80.000	35.000	45.000
<i>Totaal incidenteel</i>	<u>95.000</u>	<u>50.000</u>	<u>45.000</u>

Financiële toelichting:

De wijziging in het nadelig saldo van de reguliere activiteiten ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- mutaties uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020 € 240.000
- verwerking van de loon- en prijsmutaties 2019

3.2 Projecten

Projectenprogramma

Het projectenprogramma volgt de jaarcyclus van het beleidsplan en het uitvoeringsprogramma. Samen geven deze drie documenten inzicht in de prioriteiten voor een periode van 4 jaar. In oktober 2017 is het eerste projectenprogramma vastgesteld. Het projectenprogramma is een van de uitvloeisels van de nieuwe wijze van werken binnen het GNR. Het projectenprogramma draagt bij aan een steviger planmatige aanpak en een betere sturing op realisatie van projecten.

Het eerste projectenprogramma besloeg de jaren 2017 tot en met 2020. De uitvoering van het projectenprogramma is intensief ter hand genomen. In 2017 en begin 2018 is een groot aantal projecten in gang gezet. Het gaat daarbij onder andere om:

- Het ontwikkelen van een visie op parkeer- en dagrecreatierterreinen, zodat na oplevering van de visie strategisch doordacht gestart kan worden met de (her)inrichting van die terreinen;
- Het ontwikkelen van een visie op de locatie van een tweede schaapskooi, eventueel in combinatie met een bezoekerscentrum. Na de visieontwikkeling kan de verdere voorbereiding voor het realiseren van een nieuwe schaapskooi ter hand genomen worden;
- Het inventariseren van natuur-, recreatie-, landschaps- en cultuurhistorische waarden. Deze inventarisatie is nodig om op basis daarvan afgewogen keuzes te kunnen maken ten aanzien van recreatieve zonering, investering in kwaliteitsverbetering en bescherming en om te kunnen communiceren over de waarden ten behoeve van draagvlak.
- Een businesscase voor 't Laer. De businesscase ondersteunt een keuze voor nieuwbouw en biedt inzicht in de exploitatiemogelijkheden (kosten-baten-analyse);
- Het interactieve proces rond de natuurverbinding Hoorneboeg. Rond april/mei 2018 wordt een rapportage van de adviesgroep verwacht en wordt een voorkeur voor een inrichting van de toelopen uitgesproken. Vervolgens vindt besluitvorming over het vervolg plaats en wordt de uitvoering ter hand genomen.

Deze projecten zijn allemaal inventariserende projecten die in het midden of najaar van 2018 gereedkomen. Op basis van de resultaten van deze inventarisaties worden keuzes gemaakt voor de aansluitende uitvoeringsfase van de projecten. Dat maakt dat het financieel ramen en plannen van deze projecten, en het actualiseren van het projectenprogramma voor de periode 2019-2022, pas goed mogelijk is na afronding van die inventariserende projecten. In het najaar van 2018 wordt besluitvorming verwacht over het vervolg, de inrichting en planning van deze projecten. Het in oktober 2017 vastgestelde projectenprogramma is bijgevoegd. In het najaar van 2018 volgt een actualisatie op basis van de dan beschikbare concretere informatie.

De ramingen voor 2018 en 2019 zijn nog gebaseerd op het huidige vigerende projectenprogramma dat in oktober 2017 is vastgesteld.

Financiën

Projecten

	realisatie	begroting	
	2017	gew. 2018	2019
Totale lasten regulier	419.200	0	0
Totale baten regulier		0	0
Saldo regulier	-419.200	0	0
Totale lasten incidenteel	0	0	0
Totale baten incidenteel	0	0	0
Saldo incidenteel	0	0	0
Totale lasten projecten	703.919	1.671.000	2.444.110
Totale baten projecten	702.405	1.671.000	2.444.110
Saldo projecten	-1.513	0	0
Totale saldo voor reserve mutaties	-420.713	0	0
<i>reserve mutaties</i>			
dotatie reserves	1.084	0	0
onttrekking reserves	2.598	0	0
Nadelig saldo na reserve mutatie	-419.199	0	0

Specificatie deelprogramma's

	begroting 2019		
	lasten	baten	saldo
Projectenbureau	256.220	0	-256.220
Projecten:	2.187.890	2.444.110	256.220
reserve mutaties:	2.444.110	2.444.110	0
Totaal	<u>2.444.110</u>	<u>2.444.110</u>	<u>0</u>

Toelichting projecten en incidentele lasten en baten 2019:

	lasten	baten	saldo
<i>Projecten:</i>			
- vernieuwing groepsverblijf 't Laer	700.000	700.000	0
- natuurverbinding Hoorneboeg	460.000	460.000	0
- voltooiing Groene Schakel	220.000	220.000	0
- natuurverbinding Laarderhoogt	250.000	250.000	0
- landgoed Nieuw Cruysbergen	126.000	126.000	0
- Huydecopersweg	427.000	427.000	0
- opstart projectbureau en programmamangement	261.110	261.110	0
<i>Totaal projecten</i>	<u>2.444.110</u>	<u>2.444.110</u>	<u>0</u>

Financiële toelichting

De loon- en prijsmutatie 2019 is verwerkt in het bedrag voor de opstart projectbureau en programmamangement.

3.3 Profilering en draagvlak

In 2019 wordt de profilerings- en fondsenwervingsstrategie van Goois Natuurreservaat met bijbehorend uitvoeringsprogramma uitgevoerd en worden diverse activiteiten ontplooid en campagnes uitgevoerd om de zichtbaarheid van het Goois Natuurreservaat te vergroten en (nieuwe) fondsen te werven. Daarnaast wordt geïnvesteerd in de wijze waarop de interne organisatie zich naar buiten toe presenteert.

Financiën

Profilering en draagvlak

	realisatie	begroting	
	2017	gew. 2018	2019
Totale lasten regulier	523.239	428.240	533.450
Totale baten regulier	127.927	146.590	149.920
Saldo regulier	-395.312	-281.650	-383.530
Totale lasten incidenteel		260.000	80.000
Totale baten incidenteel		0	125.000
Saldo incidenteel	0	-260.000	45.000
Totale saldo voor reserve mutaties	-395.312	-541.650	-338.530
<i>reserve mutaties</i>			
dotatie reserves	3.100	0	0
onttrekking reserves	74	100.000	0
Nadelig saldo na reserve mutatie	-398.338	-441.650	-338.530

Specificatie deelprogramma's

	begroting 2019		
	lasten	baten	saldo
Profilering en draagvlak	613.560	275.030	-338.530
<i>reserve mutaties:</i>	613.560	275.030	-338.530
			0
			0
Totaal	613.560	275.030	-338.530

Toelichting incidentele lasten en baten 2019:

	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>saldo</i>
<i>Incidenteel uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020:</i>			
- formatie fondsenwerving	80.000	125.000	45.000
<i>Totaal incidenteel</i>	<u>80.000</u>	<u>125.000</u>	<u>-45.000</u>

Financiële toelichting

De wijziging in het nadelig saldo van de reguliere activiteiten ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- mutaties uitvoeringsprogramma beleidsplan 2017-2020 € 95.000
- verwerking van de loon- en prijsmutaties 2019

3.4 Organisatie

Er is gekozen voor een voorwaardescheppend bestuur. Dit betekent dat de omvang van het mandaat van de directeur-rentmeester is vergroot en diens bevoegdheden zijn vastgelegd in een herzien directiestatuut.

Stichting Steun Goois Natuurreservaat

De directeur-rentmeester is statutair lid van het (dagelijks) bestuur van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. Hij is verantwoordelijk voor het inbrengen van het beleid van de Stichting Goois Natuurreservaat en het programmeren en aanvragen van doelgiften voor de uitvoering van projecten. De controller van GNR is tevens controller van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat.

Participantenbijdragen

Naast de eigen inkomsten van de stichting, uit pachten, huren, vergunningen, houtverkoop, vergoedingen voor werken voor derden, subsidies, giften van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat en de Nationale Postcode Loterij, schenkingen en de verkoop van fiets- en wandelboekjes, wordt het werk van het Goois Natuurreservaat mogelijk gemaakt door de bijdragen van de participanten (de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren) aan de begroting van de stichting. De bijdragen worden berekend op grond van de in 1992 getekende Overeenkomst tussen de participanten. De bijdragen van de participanten vormen samen met de subsidie op basis van de Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer - welke verantwoord is onder Natuurbeheer en Recreatie - de financiële basis voor het dagelijks beheer van de natuurterreinen.

Rechtspositie

De Stichting Gooisch Natuurreservaat volgt de rechtspositie van de provincie Noord-Holland, de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies (CAP). In dat kader wordt opgemerkt dat er geen medewerkers zijn die in 2019 een inkomen genieten die boven de wettelijke norm ligt, zoals opgenomen in artikel 2.3 lid 1 van de Wet Normering Topinkomens (semi)publieke sector. Een actuele versie van de CAP is te vinden op de site van het Inter Provinciaal Overleg (IPO), www.ipo.nl/publicaties.

Financiën

Organisatie

	realisatie	begroting	
	2017	gew. 2018	2019
Totale lasten regulier	905.927	1.097.820	1.120.310
Totale baten regulier	2.674.366	2.791.970	3.107.400
Saldo regulier	1.768.439	1.694.150	1.987.090
Totale lasten incidenteel		229.800	0
Totale baten incidenteel		422.800	0
Saldo incidenteel	0	193.000	0
Totale saldo voor reserve mutaties	1.768.439	1.887.150	1.987.090
<i>reserve mutaties</i>			
dotatie reserves	196.830	23.650	24.150
onttrekking reserves	170.022	127.000	0
Nadelig saldo na reserve mutatie	1.741.631	1.990.500	1.962.940

Specificatie deelprogramma's

	begroting 2019		
	lasten	baten	saldo
Bestuur	61.630	0	-61.630
Organisatie	1.058.680	0	-1.058.680
Participantenbijdragen		3.107.400	3.107.400
	1.120.310	3.107.400	1.987.090
<i>reserve mutaties:</i>			
organisatie groot onderhoud gebouwen	24.150		-24.150
			0
Totaal	1.144.460	3.107.400	1.962.940

Financiële toelichting

De wijziging in het voordelig saldo van de reguliere activiteiten ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018 worden veroorzaakt door:

- Verhoging baten als gevolg verhoging van de participantenbijdragen met € 260.000 in verband met de uitvoering van het beleidsplan 2017-2020 en de verhoging met € 55.430 als gevolg van de loon- en prijsmutaties.
- Verhoging lasten als gevolg van verwerking van loon- en prijsmutaties 2019.

4. Financieel beheer

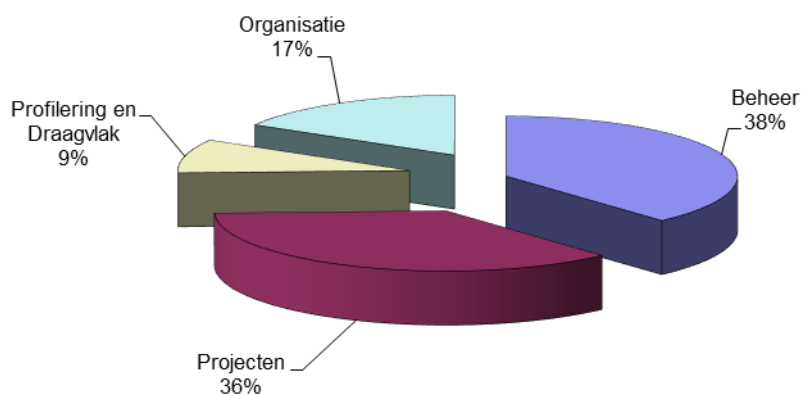
4.1 Recapitulatie

Recapitulatie programma's

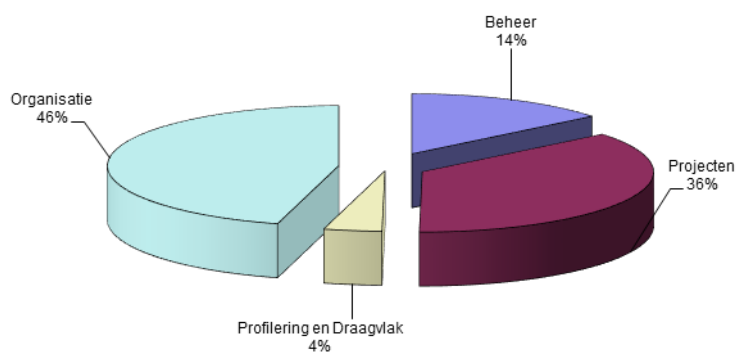
naar uitgaven en inkomsten

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	reserve mutaties	Saldo na res. mutaties
Beheer	2.590.490	965.710	-1.624.780	370	-1.624.410
Projecten	2.444.110	2.444.110	0	0	0
Profilering en Draagvlak	613.450	274.920	-338.530	0	-338.530
Organisatie	1.120.310	3.107.400	1.987.090	-24.150	1.962.940
Totalen	6.768.360	6.792.140	23.780	-23.780	0

Uitgaven 2019 per programma exclusief reservemutaties

Inkomsten 2019 per programma exclusief reservemutaties

4.2 Geprognoseerde balans

STICHTING GOOIS NATUURRESERVAAT

GEPROGNOSTISEERDE BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER 31 DECEMBER					
<i>bedragen x € 1.000</i>					
	2019	2018		2019	2018
ACTIVA			PASSIVA		
A. Vaste activa			C. Eigen vermogen		
I Materiële vaste activa	490,5	590,5	I Kapitaal	0,4	0,4
II Financiële vaste activa	0,0	0,0	II Algemene reserve	41,7	56,7
			III Bestemmingsreserves	1.073,7	1.034,9
			IV Bestemmingsfonds	22,4	22,4
			D. Voorzieningen		
			I Voorziening baggeren wateren/poelen	84,4	73,4
			II Voorziening ww uitkeringen v/m personeel	75,0	75,0
B. Vlottende activa			E Kortlopende schulden		
I Onderhanden projecten	-	-	I Crediteuren	300,0	300,0
II Vorderingen en overlopende activa	550,0	550,0	II Voorziening verlofrechten	50,0	50,0
III Liquide middelen	732,1	697,3	III Onderhanden projecten	50,0	150,0
			IV Overige schulden en overlopende passiva	75,0	75,0
	<u>1.772,6</u>	<u>1.837,8</u>		<u>1.772,6</u>	<u>1.837,8</u>
			<i>Totaal Eigen Vermogen</i>	<i>1.138,2</i>	<i>1.114,4</i>
			<i>Totaal Vreemd Vermogen</i>	<i>634,4</i>	<i>723,4</i>
				<u>1.772,6</u>	<u>1.837,8</u>

Het verwachte resultaat 2019 voor reservemutaties bedraagt afgerond k€ 23,8 positief

4.3 Weerstandsvermogen

Overzicht diverse kengetallen	
<i>bedragen x € 1.000</i>	
vlottende activa	1.282,1
vaste schulden	159,4
vlottende schuld	475,0
totaal eigen vermogen	1.138,2
totaal vreemd vermogen	634,4
balanstotaal	1.772,6
structurele lasten	4.149,3
structurele baten	4.188,0
structurele toevoeging reserves	69,6
structurele aanwending reserves	30,8
totale baten excl.reserve mutaties	6.642,2
Netto schuldquote	-15,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-15,3%
Solvabiliteitsratio	64,2%
structurele exploitatieruimte	0%

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast en opzichte van de eigen middelen weer. Als de schuld lager is dan het totaal van de jaarlijkse baten wordt dit voldoende geacht (kleiner dan 100%), wanneer het totaal van de schuld meer dan 30% boven de jaarlijkse baten uitkomt (groter dan 130%), dan is dit onvoldoende. Een negatieve ratio voldoet daarmee ruim aan de norm.

De solvabiliteitsratio, ook wel de verhouding van eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal, geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Een ratio van hoger dan 50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio groter dan 0,6% is acceptabel.

De stichting voldoet niet aan deze norm, om niet onnodig beslag op middelen te leggen is er in het verleden voor gekozen geen post onvoorzien in de begroting op te nemen. In het verleden was daarvoor de argumentatie dat een dergelijke post onmiddellijk een toename van de participantenbijdrage tot gevolg zou hebben.

4.4 BTW Compensatiefonds

De stichting is door de belastingdienst aangemerkt als samenwerkingsverband dat met betrekking tot de omzetbelasting de transparantieregeling mag toepassen. Dit houdt in dat de door de Stichting Gooisch Natuurreservaat betaalde omzetbelasting verrekend kan worden door de participanten van het Goois Natuurreservaat. Ter indicatie is in onderstaande tabellen een schatting opgenomen van de omzetbelasting in 2018.

Opgaaf doorschuif BTW 2019 Goois Natuurreservaat					doorschuif BTW
Betaalde BTW, exploitatie					250.000
Betaalde BTW, projecten					p.m.
Totaal					250.000
Participanten	Bijdrage GNR 2019	verstrekke subsidies projecten	totaal	percentage	verdeling
Provincie Noord Holland	801.610		801.610	25,80%	64.492
Gemeente Amsterdam	296.970		296.970	9,56%	23.892
Gemeente Blaricum	107.560		107.560	3,46%	8.654
Gemeente Gooise Meren	544.010		544.010	17,51%	43.767
Gemeente Hilversum	850.970		850.970	27,39%	68.463
Gemeente Huizen	396.500		396.500	12,76%	31.900
Gemeente Laren	109.780		109.780	3,53%	8.832
Totaal	3.107.400	-	3.107.400	100,00%	250.000

5. Overige gegevens

5.1 Nationale Postcode Loterij

De Nationale Postcode Loterij is al sinds 1997 een belangrijke partner van het Goois Natuurreservaat. De giften van de Postcode Loterij worden gebruikt voor projecten die een meerwaarde opleveren voor de natuur en haar bezoekers. Het betreft het in stand houden van de schaapskudden met hun herders, de aankoop van natuurterreinen, de aanleg van natuurverbindingen en de inrichting en het herstel van natuurterreinen en recreatievoorzieningen.

Daarnaast maken de giften van de Loterij het ons mogelijk om onze vrijwilligers- en educatie-activiteiten alsook de informatievoorziening (infoborden, website, brochures) op peil te houden.

5.2 Overzichtskaarten terreinen

Een actueel overzicht van de bij het GNR in beheer zijnde terreinen is te vinden op:
<https://gnr.nl/de-natuur-in/gebieden/>